herpy

ORMEØGLER

Eastern Glass Lizard

Ophisaurus ventralis

Ophisaurus ventralis er en lang, lemmeløs glasøgle fra kystsletterne i det sydøstlige USA. Den bliver op til omkring 108 cm, hvoraf over to tredjedele er hale, og lever skjult i fugtige, sandede skove og enge. Den ligner en slange. Den kræver et rummeligt terrarie med dyb, gravbar bund, en varm plet og varieret føde af insekter, snegle og regnorme.

Familie: Anguidae Udgivet 17. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**45-108 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**4-15 år**
Aktiv	**Dag og skumring**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Savanne og vådområde**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-29 °C**
Hotspot	**30-32 °C**
Temperatur, nat	**18-22 °C**
Luftfugtighed	**60-75 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Vinterhvile	**12-16 °C** 6-10 uger
Kost	**Insekter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**24 mdr.**
Kuldstørrelse	**5-17 æg**
Kuld pr. år	**1**
Inkubation	**50-65 dage** ved 26-29 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står hverken på CITES-listerne eller i EU's forordning 338/97, så der kræves ingen CITES-papirer. Arten er ikke blandt de dyr, som private ikke må holde i Danmark (BEK nr. 1261 af 17.11.2015). Spørg sælger om dyrets oprindelse.

Om arten

Ophisaurus ventralis er en langstrakt, lemmeløs øgle i familien Anguidae og den største af de nordamerikanske glasøgler. Voksne dyr er 45-108 cm lange, men snude-kloak-længden er højst omkring 30 cm: halen udgør mere end to tredjedele af den samlede længde. Vægten er ikke pålideligt dokumenteret. Kroppen er stiv og har en dyb, længdegående fold i hver side, som giver plads, når kroppen udvider sig ved vejrtrækning, efter et måltid og hos hunner med æg.

Ungerne er lysebrune og har to mørke striber ned langs ryggen; de beholder ungdomsfarven, til de er mindst 12 cm fra snude til kloak. Ældre dyr bliver grønne med gul underside. De har mange mørke streger langs siderne, lodrette hvide streger på siden af hoved og hals og hvide pletter i bagkanten af skællene, men ingen mørk stribe midt på ryggen og ingen mørke striber

under sidefolden. Det adskiller arten fra *Ophisaurus attenuatus*, som den ellers kan forveksles med. Hunnerne er grønnere, hannerne gulligt grønne med bredere striber og gyldne eller brune pletter.

Arten forveksles ofte med en slange, men har øjenlåg, en synlig øreåbning, en fast krop og en fold langs siden. Kæberne er ikke fleksible som hos slanger, så byttets størrelse sætter en grænse. Halen knækker let, vrider sig videre i flere minutter og afleder angrebet. Slægtsnavnet kommer af de græske ord for slange og øgle. Levealderen i fangenskab er 4-15 år.

Udbredelse og levested

Ophisaurus ventralis lever på kystsletterne i det sydøstlige USA, fra det sydøstlige Virginia gennem det østlige North Carolina, South Carolina, Georgia og Florida og langs Den Mexicanske Golf gennem Alabama og det sydlige Mississippi til det sydøstlige Louisiana. Der er også fund fra Oklahoma. Arten er indført på Grand Cayman, men er tilsyneladende ikke etableret dér. Typelokaliteten er egnen omkring Charleston i South Carolina.

> **Oprindelig udbredelse:** USA.

LEVESTED

Ophisaurus ventralis lever i fyrreskov på flad, sandet bund, i fugtig løvskov, i kystskov, på våde enge og i fugtige, græsklædte områder nær moser og marsk. Jorden er sandet eller muldet og løs, så dyrene kan grave. De skjuler sig under døde grene, bark og andet nedfald og i jordhuller.

Arten er mest fremme tidligt om morgenen og i skumringen og soler sig på åbne steder. Angivelserne svinger mellem dagaktiv og skumringsaktiv. Dyret jager både under jorden og i græsset. Føden er græshopper, fårekyllinger, kakerlakker, biller, larver, termitter, bænkebidere, tusindben, skolopendre, edderkopper, regnorme, snegle, krebs, små slanger og pattedyr og æg fra krybdyr og fugle. Større dyr kan æde mindre dyr af samme art. Om vinteren ligger dyrene i dvale i jorden.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasning af *Ophisaurus ventralis*, og arten holdes sjældent. Tallene bygger på artens levested og på de øvrige glasøgler i slægten, og det står i teksten, hvor de er skøn.

Et enkelt voksent dyr skal have et terrarie på mindst 120 × 60 × 60 cm (længde × bredde × højde), så det kan strække sig helt ud. Gulvarealet er vigtigere end højden. Bunden skal være mindst 15 cm dyb og løs, så dyret kan grave sig ned, fx en blanding af gødningsfri havejord, sand og kokosfibre, og toppen dækkes af løv, bark og flade sten. Giv skjul af bark og kork i begge ender, et fugtigt skjul med mos i den kølige ende, og lad en del af bunden være let fugtig, mens resten er tør.

Låget skal være tæt og kunne låses, for en kraftig, lemmeløs øgle skubber og finder sprækker. Ventilationen skal være god. Dyrene holdes enkeltvis: de er enspændere, og større dyr kan æde mindre.

TEMPERATUR

Dagtemperaturen skal være 22-29 °C, med en solplads på 30-32 °C målt på overfladen med et IR-termometer og omkring 24 °C i den kølige ende. Om natten falder temperaturen med 3-6 grader til 18-22 °C, og varmen slukkes. Tallene er skøn og ikke målt for arten. Brug en spotlampe over en flad sten eller et skjul, så dyret kan varme sig nedefra og ovenfra.

Arten kommer fra et område med milde, men tydelige vintre og ligger i dvale i jorden. En kølig vinterhvile er formentlig en fordel, især hvis dyret skal i avl. Dyret skal være raskt og vejet, foderet stoppes omkring 2 uger før, og temperaturen sænkes gradvist. Derefter holdes dyret ved 12-16 °C i 6-10 uger i dyb, let fugtig jord med et vandfad og et skjul. Tallene er skøn og ikke dokumenteret for arten. Ved opvågningen hæves temperaturen gradvist, og dyret tilbydes vand før føde. Syge og undervægtige dyr skal ikke i vinterhvile.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal være 60-75 %. Arten lever på fugtig, sandet bund, så en del af bunden skal være let fugtig, mens resten tørrer ud, så dyret kan vælge. Sprøjt bunden og mosset i den ene ende dagligt, og tjek, at der ikke vokser skimmel.

Stil en stor, stabil og lav skål med frisk vand i terrariet. Den skal være så stor, at dyret kan lægge sig i den, og så lav, at det let kommer op igen. Skift vandet dagligt, for dyret trækker bundmateriale med ned i skålen, og skrub skålen en gang om ugen.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten soler sig i naturen og foretrækker halvskygge. Angivelserne om UVB svinger fra unødvendigt til nødvendigt, så et UVB-rør er det sikre valg: et rør i Ferguson-zone 2 over solpladsen, så dyret selv kan vælge at gå ind i lyset, og et UV-indeks på 2-3 ved solpladsen. Det er et skøn. Afstanden mellem rør og dyr afhænger af rør og armatur og kontrolleres med en UV-måler. Rørene skiftes efter producentens anvisning.

Tænd lyset 11-13 timer om dagen, længst om sommeren og kortest om vinteren. Naturligt, ufiltreret sollys er en fordel, men terrariet må aldrig stå i direkte sol bag glas, fordi det hurtigt bliver overophedet.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Ophisaurus ventralis er en opportunistisk kødæder, som især tager insekter og andre smådyr, men også snegle, regnorme, små slanger og æg. Kæberne er ikke fleksible, så byttet skal være lille nok til at blive slugt helt.

Giv en varieret kost: snegle, regnorme, fårekyllinger, græshopper, kakerlakker, melorme og superorme og af og til en dræbt nyfødt mus. Støv insekterne med kalk ved de fleste fodringer og med et multivitamin en gang om ugen. Mus giver let overvægt og skal kun være en lille del af kosten. Brug opdrættede foderdyr, ikke fangede, så du undgår snyltere og sprøjtemidler.

Voksne dyr fodres 2-3 gange om ugen med så meget, som de æder på 10-15 minutter, og unger dagligt eller hver anden dag. Brug en lav skål eller en pincet, så dyret ikke sluger bundmateriale. Æder dyret ikke uden for vinterhvilen, eller taber det sig, skal det til en dyrlæge.

Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Ophisaurus ventralis er rolig, men bryder sig ikke om at blive håndteret. Når den bliver grebet, vrider den sig, kan bide og kaster let halen, så løft aldrig dyret i halen. Støt hele kroppen, og lad nye dyr få et par ugers ro, før de håndteres. Dyret er ikke giftigt. Halen vokser langsomt ud igen og bliver kortere og mørkere.

Arten er enspænder. Dyrene mødes kun ved parringen, og i fangenskab holdes de hver for sig. Som alle krybdyr kan arten bære salmonella, så vask hænder efter kontakt med dyr, terrarie og foder.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnene er forskellige i farven hos voksne dyr: hannerne er gulligt grønne med bredere striber og gyldne eller brune pletter, mens hunnerne er grønnere. Forskellen bliver tydeligere, efterhånden som dyrene nærmer sig kønsmodenhed, som indtræder omkring 2-årsalderen. Sikker kønsbestemmelse af unge dyr kræver en dyrlæge med erfaring i krybdyr. Sæt først et dyr i avl, når det er fuldvoksent og i god foderstand.

PARRING

Parringen sker om foråret, og hunnen lægger én gang om året. Selve parringen er ikke beskrevet nærmere. Sæt hannen til hunnen i hendes terrarie, og skil dem straks, hvis hunnen får sår. Hunnen skal have rigeligt føde før og efter parringen, så hun kan opbygge reserver til æggene. Hold dyrene adskilt resten af året.

ÆGLÆGNING OG KULD

Arten lægger æg. Hunnen lægger 5-15 æg, op til 17, i juni og juli; andre angivelser siger sensommer til tidligt efterår. Æggene måler omkring 21 × 13 mm. De lægges i en lav fordybning under træstammer eller græstuer i løs, sandet eller muldet jord, og hunnen ligger snoet om dem. Hun forsvarer dem ikke, men samler dem med snuden igen, hvis de bliver spredt.

Giv hende en æglægningskasse med fugtig, løs jord eller sand og et skjul over, så hun kan grave og lægge i fred.

INKUBATION

Flyt æggene forsigtigt til rugemaskinen uden at vende dem, og læg dem på let fugtig vermiculit i en lukket beholder med små lufthuller. Rugetiden er 50-65 dage, og ungerne klækker i august og september. Rugetemperaturen er ikke dokumenteret for arten; 26-29 °C er et skøn ud fra beslægtede, æglæggende øgler. Hold temperaturen stabil.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er lysebrune med to mørke striber ved klækningen. Angivelserne af længden svinger fra 12-14 til 15-20 cm. De er selvstændige fra starten. Giv hver unge sit eget terrarie med dyb, let fugtig bund, skjul og en varm plet. Fodr dem dagligt eller hver anden dag med små fårekyllinger, små regnorme og små snegle, støvet med kalk. Væksten er ikke dokumenteret.

Sundhed og typiske fejl

Arten holdes sjældent, og der er kun få sikre oplysninger om sygdomme i fangenskab. De typiske problemer er:

- Fedme ved for fedtrig føde som mus og for lidt bevægelse. Vej dyret jævnligt.
- Knogleskørhed og kalkmangel ved en ensidig kost og for lidt lys.
- Hudproblemer og skimmel i en bund, der er konstant våd, og udtørring i en bund, der er helt tør.
- Indvendige snyltere og mider, især hos nyindkøbte og vildfangede dyr. Sæt nye dyr i karantæne.
- Skader på halen, når dyret bliver grebet i den.
- Æglægningsvanskeligheder, hvis hunnen ikke har et egnet sted at lægge.

Et sundt dyr er glinsende og fast med fyldt hale og æder villigt. Krybdyr skjuler sygdom, så kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke æder uden for vinterhvilen eller trækker vejret med åben mund.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.